

Rozdział I.

§ 1. Polski Związek Niewidomych, zwany dalej Związkiem, jest stowarzyszeniem zarejestrowanym i posiada osobowość prawną.

§ 2. Terenem działania Związku jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, a siedzibą jego władz naczelnych – m.st. Warszawa.

§ 3.

1. Związek ma prawo tworzenia ogniw organizacyjnych na zasadach określonych w statucie.

2. Okręgi Związku posiadają osobowość prawną, z tym że okręgi działają na podstawie statutu Związku i nie mogą uchylać odrębnych statutów; prawo samodzielnego działania z tytułu posiadania osobowości prawnej odnosi się do sfery działań cywilno-prawnych i praw majątkowych.

§ 4. Związek jest stowarzyszeniem apolitycznym.

§ 5. Związek może być członkiem organizacji społecznych krajowych i międzynarodowych, których cele i zadania są pokrewne z zadaniami Związku.

§ 6. Związek opiera swoją działalność na pracy społecznej członków;

do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

§ 7. Związek posiada sztandar, logo i odznaki honorowe.

§ 8. Związek posiada centralny organ prasowy; okręgi Związku mogą posiadać własne organy prasowe.

Rozdział II. Cele i środki działania

§ 9.

1. Związek zrzesza osoby niewidome i słabowidzące, o których mowa w § 11 ust. 2, 3 i 4, zwane dalej niewidomymi, w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, wyrównywania szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia i szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony ich praw obywatelskich.

2. Związek reprezentuje swych członków wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji.

§ 10.

1. Cele określone w § 9 Związek realizuje w szczególności przez:

1) rejestrację i przyjmowanie niewidomych w poczet członków,

- 2) prowadzenie rehabilitacji podstawowej, leczniczej, społecznej i zawodowej niewidomych dorosłych i dzieci w różnych formach oraz prowadzenie własnych ośrodków leczniczo- i szkoleniowo-rehabilitacyjnych,
- 3) działania na rzecz zaopatrzenia niewidomych w sprzęt rehabilitacyjny,
- 4) organizowanie różnych form działalności kulturalnej i artystycznej niewidomych, a także sportu, turystyki i rekreacji oraz wypoczynku dorosłych i dzieci,
- 5) działania na rzecz wydawania podręczników szkolnych, czasopism i innych wydawnictw pismem punktowym, drukiem powiększonym oraz na innych nośnikach dostępnych dla niewidomych, a także na rzecz zwiększenia dostępności pomocy dydaktycznych,
- 6) prowadzenie specjalistycznych bibliotek,
- 7) współdziałanie z organizacjami i instytucjami właściwymi w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych osób niewidomych oraz z innymi instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej, a także prowadzenie własnych poradni, domów pomocy społecznej, świetlic terapeutycznych, klubów samopomocowych, ośrodków wsparcia, środowiskowych domów samopomocy i innych placówek opiekuńczo-rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej,
- 8) działania na rzecz aktywizacji zawodowej niewidomych, pomoc w organizowaniu się zawodowych środowisk niewidomych, organizowanie różnych form kształcenia i szkolenia zawodowego, poradnictwo oraz pomoc w znajdowaniu zatrudnienia,
- 9) działania na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli, instruktorów rehabilitacji, innych osób pracujących z niewidomymi i na rzecz niewidomych, a także rodziców i opiekunów osób niewidomych,
- 10) inicjowanie i opiniowanie regulacji prawnych dotyczących niewidomych,
- 11) działalność ekspercką oraz inicjowanie i prowadzenie badań i prac rozwojowych z zakresu rehabilitacji, warunków życia i potrzeb niewidomych,
- 12) organizowanie konferencji, sympozjów, konkursów,
- 13) organizowanie indywidualnej pomocy dla członków w rozwiązywaniu życiowych problemów,
- 14) działania na rzecz profilaktyki uzależnień,
- 15) organizację i promocję wolontariatu oraz innych zinstytucjonalizowanych form wspierania,
- 16) prowadzenie działalności edukacyjnej i promocyjnej na rzecz niewidomych z wykorzystaniem środków masowego przekazu i własnych publikacji oraz popularyzowanie zagadnień z zakresu profilaktyki i ochrony narządu wzroku.

2. Zadania określone w ust. 1 są działalnością pożytku publicznego w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873).

3. Związek może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji celów statutowych, na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Rodzaj i zakres działalności gospodarczej prowadzonej przez poszczególne jednostki organizacyjne Związku nie może naruszać zasad współżycia społecznego ani negatywnie wpływać na wizerunek i prestiż Związku. Dochód z działalności gospodarczej jest przeznaczony na realizację celów statutowych.

4. Związek realizuje swoje zadania współdziałając z innymi organizacjami zrzeszającymi osoby niepełnosprawne, w szczególności niewidome lub działającymi na rzecz niewidomych, z zakładami pracy zatrudniającymi niewidomych, ze stowarzyszeniami, fundacjami, instytucjami państwowymi i samorządowymi oraz z osobami fizycznymi, z placówkami naukowymi, a ponadto z organizacjami zagranicznymi i międzynarodowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym zwłaszcza niewidomych.

Rozdział III. Członkowie, ich prawa i obowiązki

§ 11.

1. Członkowie Związku dzielą się na zwyczajnych, podopiecznych, nadzwyczajnych i honorowych.

2. Członkiem zwyczajnym może być osoba fizyczna, która ukończyła 16 lat oraz ze względu na stan wzroku została uznana przez właściwy zespół orzekający za niepełnosprawną w stopniu znacznym lub umiarkowanym bądź została uznana przez inny organ orzekający za niezdolną do pracy czy innej działalności w zakresie odpowiadającym niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym.

3. Ważne orzeczenia o zaliczeniu do I lub II grupy inwalidów z powodu stanu wzroku, wydane na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 września 1997 r., także uprawniają do członkostwa Związku.

4. Członkiem podopiecznym może być osoba fizyczna:

a) w wieku do lat 16, która ze względu na stan wzroku została uznana przez właściwy zespół orzekający za niepełnosprawną lub

b) osoba odpowiadająca kryteriom określonym w ust. 2 i 3, która ze względu na stan zdrowia nie może wypełniać obowiązków członka zwyczajnego wynikających z postanowień statutu.

5. Członkiem nadzwyczajnym może być osoba fizyczna działająca społecznie na rzecz Związku.

6. Członkiem honorowym może być osoba fizyczna zasłużona w realizacji zadań statutowych Związku, której godność taką nada Zarząd Główny.

7. Członkiem Związku może być także cudzoziemiec:

1) członkiem zwyczajnym i podopiecznym - o ile przebywa na stałe lub okresowo na terenie Polski i spełnia wymogi określone w ust. 2,

2) członkiem nadzwyczajnym – o ile spełnia wymogi określone w ust. 5,

3) członkiem honorowym - niezależnie od miejsca przebywania, o ile materialnie lub w inny sposób wspiera działalność Związku.

§ 12.

1. Członków zwyczajnych, podopiecznych i nadzwyczajnych przyjmuje prezydium zarządu okręgu Związku właściwe ze względu na miejsce zamieszkania kandydata na członka.

2. Do przyjmowania i skreślania członków zwyczajnych i podopiecznych prezydium zarządu okręgu może upoważnić zarządy kół.

§ 13.

1. Członkom zwyczajnym Związku przysługuje:

1) czynne i bierne prawo wyboru do władz Związku, z tym że członkom nie posiadającym pełnej zdolności do czynności prawnych nie przysługuje bierne prawo wyborcze,

2) korzystanie z wszelkich urządzeń Związku na zasadach określonych przez władze Związku,

3) uzyskiwanie wszechstronnego poparcia i pomocy ze strony Związku w sprawach szkolenia, zatrudnienia, rehabilitacji leczniczej, podstawowej i społecznej oraz polepszenia warunków bytowych,

4) pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt, urządzenia oraz przedmioty o znaczeniu rehabilitacyjnym, na zasadach określonych przez władze Związku.

2. Członkom podopiecznym przysługują uprawnienia określone w ust. 1, z wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyboru do władz Związku. Członkowie podopieczni mogą być zwolnieni częściowo lub całkowicie z opłacania składek członkowskich.

3. Członkom nadzwyczajnym przysługują uprawnienia określone w ust. 1 pkt 1 i 2.

4. Członek honorowy ma prawo uczestniczyć z głosem doradczym w Krajowym Zjeździe Delegatów i zjeździe delegatów okręgu, na terenie którego mieszka.

§ 14.

1. Członkowie zwyczajni Związku są obowiązani:

1) brać czynny udział w życiu i działalności Związku,

2) przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku,

3) opłacać regularnie składki członkowskie,

4) przestrzegać zasad współżycia społecznego.

2. Członkowie podopieczni Związku są obowiązani przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku.

3. Członkowie nadzwyczajni Związku są obowiązani:

1) brać czynny udział w życiu i działalności Związku,

2) przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku,

3) przestrzegać zasad współżycia społecznego.

§ 15.

1. Przynależność do Związku ustaje w razie:

1) śmierci członka,

2) dobrowolnego wystąpienia zgłoszonego ustnie lub na piśmie,

3) skreślenia członka przez prezydium zarządu okręgu, a w przypadku członków honorowych - przez Zarząd Główny, po stwierdzeniu braku tytułu przynależności określonego w § 11 ust. 2-7,

4) skreślenia przez prezydium zarządu okręgu z listy członków z powodu nie usprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich za okres przekraczający 12 miesięcy, po uprzednim pisemnym upomnieniu,

5) wykluczenia prawomocnym orzeczeniem Sądu Koleżeńskiego.

2. Przynależność do Związku ulega zawieszeniu na czas odbywania przez członka kary pozbawienia wolności na podstawie prawomocnego wyroku sądu. Decyzję w tej sprawie podejmuje prezydium właściwego okręgu.

3. Prezydium zarządu okręgu może skreślić członka nadzwyczajnego z ewidencji w razie:

1) nie podejmowania przez niego żadnej działalności na rzecz Związku przez okres 12 miesięcy, jeżeli nie było to spowodowane usprawiedliwionymi okolicznościami,

2) nieusprawiedliwionego nie wywiązywania się z powierzonych w drodze wyboru funkcji społecznych przez okres 1 roku.

4. Członek honorowy traci tę godność, jeżeli dopuści się czynów niegodnych, stwierdzonych prawomocnym wyrokiem sądowym lub orzeczeniem Sądu Koleżeńskiego. Decyzję w tej sprawie podejmuje Zarząd Główny.

5. Ponowne uzyskanie członkostwa zwyczajnego w przypadku osób:

1) skreślonych z listy członków w związku z ust. 1 pkt 4, może nastąpić po opłaceniu zaległych składek za okres nie mniejszy niż 1 rok,

2) wykluczonych w związku z ust. 1 pkt 5 może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 5 lat.

Rozdział IV Władze i struktura organizacyjna Związku

§ 16.

1. Władzami naczelnymi Związku są:

- 1) Krajowy Zjazd Delegatów,
- 2) Zarząd Główny,
- 3) Prezydium Zarządu Głównego,
- 4) Główna Komisja Rewizyjna,
- 5) Sąd Koleżeński.

2. Władzami stopnia wojewódzkiego są:

- 1) okręgowy zjazd delegatów,
- 2) zarząd okręgu,
- 3) prezydium zarządu okręgu,
- 4) komisja rewizyjna okręgu.

3. Władzami ogniw stopnia podstawowego są:

- 1) walne zebranie koła,
- 2) zarząd koła,
- 3) komisja rewizyjna koła.

4. W skład organów statutowych władz Związku określonych w ust. 1-3 mogą wchodzić członkowie zwyczajni lub nadzwyczajni, zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, z tym że liczba członków zwyczajnych w każdym organie nie może być niższa niż 3/4 składu.

5. W każdym kole liczącym co najmniej 200 członków jest powoływana komisja rewizyjna. Komisja rewizyjna może być także powołana w kole mniejszym. Komisja rewizyjna okręgu sprawuje bezpośrednio kontrolę działalności kół, w których nie powołano komisji rewizyjnej.

6. Nie wolno łączyć funkcji w różnych organach władzy na tym samym szczeblu ani członkostwa w zarządzie lub komisji rewizyjnej jakiegokolwiek szczebla z członkostwem w zarządach lub radach nadzorczych spółek, w których Związek posiada udziały.

7. Nie wolno łączyć funkcji prezesa i wiceprezesa Zarządu Głównego lub zarządu okręgu z zatrudnieniem na stanowisku odpowiednio dyrektora Związku lub dyrektora okręgu.

8. Członkowie komisji rewizyjnych:

1) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,

2) nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej,

3) nie otrzymują z tytułu pełnienia funkcji w komisji rewizyjnej wynagrodzenia, a jedynie zwrot uzasadnionych kosztów,

4) nie mogą być zatrudnieni w jakiegokolwiek jednostce organizacyjnej Związku.

9. Kadencja władz Związku wszystkich stopni trwa 4 lata.

10. Odwołanie od decyzji organu statutowego jest rozpatrywane najwyżej przez dwa organy wyższego szczebla.

Krajowy Zjazd Delegatów

§ 17.

1. Krajowy Zjazd Delegatów jest najwyższą władzą Związku.

2. Krajowy Zjazd Delegatów może być zwyczajny i nadzwyczajny.

3. Krajowy Zjazd zwyczajny odbywa się raz na 4 lata.

4. Krajowy Zjazd nadzwyczajny odbywa się na wniosek:

1) Zarządu Głównego,

2) Głównej Komisji Rewizyjnej,

3) co najmniej 5 zarządów okręgów,

4) więcej niż 1/3 delegatów.

5. Krajowy Zjazd Delegatów jest zwoływany przez Zarząd Główny w drodze pisemnego zawiadomienia każdego delegata co najmniej na 14 dni przed terminem Zjazdu (decyduje data stempla pocztowego). Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad. Ponadto do zawiadomienia należy dołączyć materiały sprawozdawcze.

§ 18. Do kompetencji Krajowego Zjazdu Delegatów należy:

- 1) określanie struktury organizacyjnej Związku oraz uchwalanie programu działania Związku,
- 2) uchwalanie statutu Związku oraz jego zmian,
- 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego,
- 4) rozpatrywanie wniosków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej oraz okręgowych zjazdów delegatów,
- 5) udzielanie absolutorium Zarządowi Głównemu, a na żądanie 1/3 delegatów lub Głównej Komisji Rewizyjnej indywidualnie poszczególnym członkom Prezydium Zarządu Głównego; osoby, które nie uzyskały absolutorium, nie mogą kandydować ani pełnić żadnej funkcji społecznej na szczeblu centralnym przez okres jednej kadencji,
- 6) wybór i odwołanie prezesa Zarządu Głównego i 3 wiceprezesów, przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej, 12 członków Komisji i jednego zastępcy członka Komisji, przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego, wiceprzewodniczącego i sekretarza Sądu,
- 7) uchylanie uchwał okręgowych zjazdów delegatów, zawieszonych przez Zarząd Główny,
- 8) podejmowanie decyzji we wszystkich innych sprawach, co do których Zarząd Główny, Główna Komisja Rewizyjna, Sąd Koleżeński lub większość obecnych delegatów uzna, że ich ważność wymaga ustosunkowania się przedstawicieli ogółu członków Związku,
- 9) podjęcie uchwały o rozwiązaniu Związku oraz o sposobie rozporządzenia majątkiem Związku.

§ 19.

1. Krajowy Zjazd Delegatów może się odbyć, jeśli bierze w nim udział więcej niż 1/2 ogólnej liczby wybranych delegatów.
2. Uchwały Krajowego Zjazdu Delegatów zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego Zjazdu.
3. Uchwały w sprawie zmian statutu i rozwiązania Związku zapadają większością 2/3 głosów w obecności więcej niż 1/2 ogólnej liczby wybranych delegatów.
4. W sprawie wyboru naczelnych władz Związku głosowanie jest tajne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne, a na żądanie więcej niż 1/3 obecnych delegatów – głosowanie jest tajne.

§ 20. W Krajowym Zjeździe Delegatów biorą udział:

- 1) z głosem decydującym – delegaci wybrani na okręgowych zjazdach delegatów,
- 2) z głosem doradczym – członkowie ustępującego Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej, prezydium Sądu Koleżeńskiego, nie będący delegatami członkowie Zarządu Głównego i inne zaproszone osoby.

Zarząd Główny

§ 21. Zarząd Główny jest najwyższą władzą Związku w okresie między zjazdami. Do kompetencji Zarządu Głównego należy w szczególności:

- 1) realizowanie uchwał Krajowego Zjazdu Delegatów,
- 2) kierowanie całokształtem prac Związku,
- 3) uchwalanie planów i budżetu Związku oraz przyjmowanie sprawozdań z ich wykonania,
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie nabywania, obciążania i zbywania majątku Związku, zarządzanie tym majątkiem oraz zaciąganie zobowiązań w imieniu Związku,
- 5) przyjmowanie darowizn i zapisów w formie nieruchomości,
- 6) uchwalanie ordynacji wyborczej do władz Związku wszystkich stopni,
- 7) uchwalanie regulaminu Zarządu Głównego,
- 8) powoływanie rad i sekcji oraz doraźnych zespołów konsultacyjnych,
- 9) powoływanie i odwoływanie dyrektora Związku i ewentualnie jego zastępcy, przy czym dyrektorem Związku i ewentualnym zastępcą może być wyłącznie zwyczajny członek Związku,
- 10) powoływanie i likwidowanie okręgów oraz innych jednostek organizacyjnych Związku, służących całemu środowisku niewidomych w Polsce, o których mowa w § 10; okręg obejmuje działalnością teren co najmniej jednego województwa,
- 11) zawieszanie uchwał okręgowych zjazdów delegatów i uchylanie uchwał zarządów okręgów sprzecznych z przepisami prawa, postanowieniami statutu, uchwałami Zarządu Głównego albo interesem społecznym - w terminie 3 miesiące od daty powzięcia o nich wiadomości,
- 12) zawieszanie zarządów okręgów lub poszczególnych ich członków, a także członków Zarządu Głównego w razie prowadzenia działalności sprzecznej z celami Związku lub przepisami prawa, na wniosek co najmniej 1/3 członków Zarządu Głównego lub Głównej Komisji Rewizyjnej; w wypadku zawieszenia członka Zarządu Głównego - w ciągu 6 miesięcy powinien być zwołany właściwy nadzwyczajny zjazd delegatów,
- 13) przyjmowanie rezygnacji członków Zarządu Głównego z pełnienia tej funkcji,
- 14) ustalanie wysokości składek członkowskich,
- 15) nadawanie godności członka honorowego Związku,
- 16) przyjmowanie sprawozdań Prezydium Zarządu Głównego oraz zatwierdzanie lub uchylanie uchwał Prezydium podejmowanych w imieniu Zarządu Głównego,

17) rozpatrywanie odwołań od decyzji Prezydium Zarządu Głównego.

18) powoływanie i odwoływanie redaktorów naczelnych organów prasowych Związku.

§ 22.

1. W skład Zarządu Głównego wchodzi: prezes, 3 wiceprezesów, sekretarz generalny, skarbnik (o ile został wybrany), prezesi zarządów okręgów oraz przedstawiciele okręgów, wybrani zgodnie z postanowieniem § 34 pkt 6.

2. Zarząd Główny spośród zwyczajnych członków Związku wybiera sekretarza generalnego. Wybór sekretarza generalnego odbywa się w głosowaniu tajnym. Sekretarz generalny może być powołany na stanowisko dyrektora Związku. Dyrektor Związku jest kierownikiem zakładu pracy w rozumieniu kodeksu pracy. Dyrektor Związku, o ile nie pełni jednocześnie funkcji sekretarza generalnego, uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium.

3. Zarząd Główny może spośród zwyczajnych lub nadzwyczajnych członków Związku wybrać także skarbnika. Wybór skarbnika odbywa się w głosowaniu tajnym. Prezes Zarządu Głównego, 3 wiceprezesów, sekretarz generalny i skarbnik (o ile został wybrany) stanowią Prezydium Zarządu Głównego.

4. Na wniosek prezesa Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej lub 1/3 składu Zarządu Głównego może być odwołany ze składu Prezydium Zarządu Głównego sekretarz generalny lub skarbnik, a na to miejsce wybrany nowy sekretarz generalny lub skarbnik. Odwołanie i wybór odbywają się w głosowaniu tajnym. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku prezesa lub wiceprezesów, Zarząd Główny wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym prezesa lub wiceprezesów.

5. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przedstawiciela okręgu - członka Zarządu Głównego, w jego miejsce wchodzi zastępca członka Zarządu Głównego, wybrany zgodnie z postanowieniem § 34 pkt 6.

§ 23.

1. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się nie rzadziej niż dwa razy w roku. Do ważności uchwał wymagana jest obecność więcej niż 1/2 ogólnej liczby członków Zarządu Głównego.

2. Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

3. Posiedzenia Zarządu Głównego zwołuje prezes lub wiceprezes na podstawie uchwały Prezydium Zarządu Głównego. O posiedzeniu członkowie powinni być zawiadomieni co najmniej na 10 dni przed terminem posiedzenia. W sprawach nagłych posiedzenie Zarządu Głównego może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o terminie posiedzenia powinien być podany proponowany porządek obrad.

4. Nadzwyczajne posiedzenie Zarządu Głównego odbywa się na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej lub więcej niż 1/3 członków Zarządu Głównego w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku.

§ 24.

1. Prezydium Zarządu Głównego podejmuje decyzje w imieniu Zarządu Głównego w okresie między jego posiedzeniami.

2. Do Prezydium Zarządu Głównego należy w szczególności:

1) reprezentowanie Związku na zewnątrz,

2) wykonywanie uchwał Zarządu Głównego,

3) składanie sprawozdań ze swej działalności na posiedzeniach Zarządu Głównego,

4) ocena pracy zarządów okręgów,

5) powoływanie tymczasowych zarządów okręgów,

6) uznawanie okręgowych zjazdów delegatów za zwołane lub przeprowadzone niezgodnie z przepisami prawa oraz występowanie z wnioskami o ponowne zwołanie zjazdów,

7) uchwalanie zasad przyznawania świadczeń dla członków Związku,

8) uchwalanie statutów lub regulaminów jednostek organizacyjnych Związku nie zastrzeżonych dla innych władz Związku,

9) nadzorowanie pracy dyrektora Związku i jego ewentualnego zastępcy,

10) powoływanie i odwoływanie kierowników jednostek organizacyjnych Związku, z wyjątkiem dyrektorów okręgów,

11) nadawanie odznaki honorowej Związku,

12) udzielanie odpowiedzi na wnioski i zalecenia pokontrolne Głównej Komisji Rewizyjnej,

13) podejmowanie uchwał w innych sprawach przekazywanych do rozpatrzenia przez Zarząd Główny.

§ 25. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego odbywają się co najmniej 10 razy w roku. Tryb zwoływania posiedzeń Prezydium określa regulamin Zarządu Głównego.

Główna Komisja Rewizyjna

§ 26. Główna Komisja Rewizyjna jest najwyższym organem kontrolnym Związku.

§ 27.

1. Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swojego grona wiceprzewodniczącego i sekretarza.
2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.
3. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka Głównej Komisji Rewizyjnej – w jego miejsce wchodzi zastępca członka Komisji wybrany na Krajowym Zjeździe Delegatów.

§ 28.

1. Do zakresu działania Głównej Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) kontrolowanie działalności statutowej, gospodarczej i finansowej władz Związku wszystkich szczebli i jednostek organizacyjnych Związku oraz przedstawianie wniosków i zaleceń pokontrolnych,
- 2) opiniowanie rocznych sprawozdań finansowych Związku oraz występowanie w razie potrzeby z wiążącym wnioskiem o wydanie opinii przez biegłego rewidenta,
- 3) składanie sprawozdań na Krajowym Zjeździe Delegatów i występowanie z wnioskami o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu,
- 4) występowanie z wnioskami do Zarządu Głównego o zawieszenie członka Zarządu Głównego, członka zarządu okręgu lub całego składu zarządu okręgu,
- 5) występowanie z żądaniem zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Zarządu Głównego oraz nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów w wypadkach szczególnej wagi,
- 6) nadzór nad należytym funkcjonowaniem komisji rewizyjnych okręgów,
- 7) zawieszanie w czynnościach komisji rewizyjnych okręgów lub poszczególnych ich członków,
- 8) powoływanie tymczasowych komisji rewizyjnych okręgów,
- 9) uchwalanie regulaminu pracy Głównej Komisji Rewizyjnej oraz ramowego regulaminu pracy komisji rewizyjnych okręgów i kół.

2. Prezydium Zarządu Głównego może wystąpić do Głównej Komisji Rewizyjnej z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie przekazanych zaleceń lub uchwał. W razie nie wykonania podtrzymanych zaleceń lub uchwał Główna Komisja Rewizyjna wnosi sprawę do Zarządu Głównego.

§ 29. Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej lub upoważniony przez niego członek Komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu Głównego.

Sąd Koleżeński

§ 30.

1. Sąd Koleżeński jest niezawisłym organem Związku. Członkowie Sądu orzekają zgodnie ze statutem Związku, zasadami współżycia społecznego oraz ze swoim sumieniem.
2. W skład Sądu Koleżeńskiego wchodzi: przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz oraz członkowie Sądu, wybrani zgodnie z postanowieniem § 34 pkt 7. Członkowie Sądu pełnią ponadto funkcje mediatorów w sprawach konfliktowych na terenie swojego okręgu.
3. Przewodniczący, wiceprzewodniczący i sekretarz stanowią prezydium Sądu Koleżeńskiego.
4. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, wiceprzewodniczącego lub sekretarza, Sąd Koleżeński wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym przewodniczącego, wiceprzewodniczącego lub sekretarza.
5. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka Sądu - w jego miejsce wchodzi zastępca członka Sądu, wybrany zgodnie z postanowieniem § 34 pkt 7.
6. Przewodniczący Sądu Koleżeńskiego lub upoważniony przez niego członek Sądu uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego.

§ 31.

1. Do właściwości Sądu Koleżeńskiego należy:

1) rozpatrywanie spraw członków Związku w razie nieprzestrzegania przez nich statutu, regulaminów i uchwał władz Związku, popełnienia czynów nieetycznych oraz zatargów powstałych między członkami w sprawach statutowej działalności Związku,

2) uchwalanie regulaminu Sądu Koleżeńskiego.

2. Sąd Koleżeński wszczyna postępowanie w sprawach określonych w ust. 1 pkt 1 z własnej inicjatywy, na wniosek innych władz Związku lub pokrzywdzonego członka. W sprawach tych Sąd Koleżeński orzeka w 3-osobowym składzie.

3. Orzeczenie Sądu Koleżeńskiego wraz z uzasadnieniem na piśmie doręcza się zainteresowanemu. Od orzeczenia wydanego przez Sąd Koleżeński jako sąd pierwszej instancji przysługuje odwołanie w ciągu 30 dni od daty doręczenia orzeczenia do Sądu Koleżeńskiego orzekającego w 5-osobowym zmienionym składzie członków.

4. Od orzeczenia wydanego przez Sąd Koleżeński działający jako sąd drugiej instancji nie przysługuje odwołanie.

§ 32.

1. Sąd Koleżeński może wymierzyć następujące kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) zawieszenia w całości lub części praw członkowskich na okres od 6 miesięcy do 4 lat,
- 4) wykluczenia ze Związku.

2. W przypadku zawieszenia praw członkowskich lub wykluczenia ze Związku – Sąd może orzec dodatkowo karę pozbawienia odznak honorowych Związku.

3. W przypadku zawieszenia prawa wykonywania funkcji z wyboru, pełnionej przez ukaranego, dalsze wykonywanie tej funkcji na czas zawieszenia można powierzyć innej osobie w sposób analogiczny, jak w razie wygaśnięcia mandatu do pełnienia tej funkcji w czasie trwania kadencji.

4. Z upływem 2 lat od wykonania kary wymienionej w ust. 1 pkt 1 - 3, orzeczenie Sądu Koleżeńskiego usuwa się z akt osobowych członka.

5. Kary, z wyłączeniem upomnienia, wymierzone prawomocnym orzeczeniem, mogą być przez Sąd Koleżeński złagodzone w trybie nadzwyczajnym na wniosek organu statutowego Związku szczebla centralnego lub okręgowego. Złagodzenie kary następuje w formie uchwały Sądu Koleżeńskiego lub z jego upoważnienia - prezydium Sądu Koleżeńskiego.

Władze okręgu

Okręgowy zjazd delegatów

§ 33.

1. Okręgowy zjazd delegatów jest najwyższą władzą Związku na terenie okręgu.
2. Okręgowy zjazd delegatów może być zwyczajny i nadzwyczajny.
3. Zwyczajny okręgowy zjazd delegatów odbywa się raz na 4 lata.
4. Nadzwyczajny okręgowy zjazd delegatów odbywa się na wniosek: 1) Zarządu Głównego lub jego Prezydium,
 - 2) Głównej Komisji Rewizyjnej,
 - 3) zarządu okręgu,
 - 4) komisji rewizyjnej okręgu,
 - 5) więcej niż 1/3 ogólnej liczby zarządów kół,
 - 6) więcej niż 1/3 delegatów.

5. Okręgowy zjazd delegatów jest zwoływany przez zarząd okręgu w drodze pisemnego zawiadomienia każdego delegata co najmniej na 14 dni przed zjazdem (decyduje data stempla pocztowego). Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad.

§ 34. Do kompetencji okręgowego zjazdu delegatów należy:

- 1) określanie kierunków działania okręgu,
- 2) przyjmowanie sprawozdań z działalności zarządu i komisji rewizyjnej okręgu,
- 3) udzielanie absolutorium ustępującemu zarządowi okręgu, a na żądanie 1/3 delegatów lub komisji rewizyjnej okręgu - indywidualnie poszczególnym członkom prezydium zarządu okręgu; osoby, które nie uzyskały absolutorium, nie mogą kandydować ani pełnić żadnej funkcji społecznej na tym samym i wyższym szczeblu przez okres jednej kadencji,
- 4) wybór i odwołanie prezesa zarządu okręgu i 3 wiceprezesów, przewodniczącego komisji rewizyjnej okręgu, członków komisji w liczbie od 4 do 8 członków oraz jednego zastępcy członka komisji,
- 5) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów oraz zastępców delegatów w liczbie 1 zastępca na 5 delegatów, przy czym delegaci zachowują mandat przez całą kadencję,
- 6) wybór przedstawiciela okręgu-członka Zarządu Głównego oraz zastępcy członka; funkcja przedstawiciela okręgu-członka Zarządu Głównego ustaje z chwilą jego przeniesienia się do innego okręgu,
- 7) wybór członka Sądu Koleżeńskiego i jego zastępcy,
- 8) uchylanie uchwał walnych zebrań kół, zawieszonych przez zarząd okręgu,
- 9) nadawanie w szczególnych przypadkach tytułu honorowego prezesa zarządu okręgu osobie, która pełniła tę funkcję łącznie przez co najmniej cztery kadencje,
- 10) podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach, co do których zarząd okręgu, komisja rewizyjna okręgu lub większość obecnych delegatów uzna, że ich ważność wymaga ustosunkowania się delegatów z terenu okręgu.

§ 35.

1. Okręgowy zjazd delegatów może się odbyć, jeśli bierze w nim udział więcej niż 1/2 ogólnej liczby wybranych delegatów.
2. Uchwały okręgowego zjazdu delegatów zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zjazdu.
3. W sprawie wyboru władz głosowanie jest tajne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne, a na żądanie więcej niż 1/3 obecnych delegatów - głosowanie jest tajne.

§ 36. W okręgowym zjeździe delegatów biorą udział:

1) z głosem decydującym - delegaci wybrani na walnych zebraniach kół w trybie ustalonym przez Zarząd Główny,

2) z głosem doradczym - nie będący delegatami członkowie władz okręgu i władz naczelných Związku oraz inne zaproszone osoby.

Zarząd okręgu

§ 37.

1. Zarząd okręgu jest najwyższą władzą Związku na terenie okręgu w okresie pomiędzy okręgowymi zjazdami delegatów.

2. Do kompetencji zarządu okręgu należy w szczególności:

1) kierowanie całokształtem prac Związku na terenie okręgu zgodnie z uchwałami okręgowego zjazdu delegatów oraz władz naczelných Związku i potrzebami terenu,

2) uchwalanie planów działania i planów finansowych okręgu z uwzględnieniem zadań uchwalonych przez Zarząd Główny oraz przyjmowanie sprawozdań z ich wykonania,

3) podejmowanie uchwał w sprawie nabywania, obciążania i zbywania majątku stanowiącego własność okręgu, zarządzanie tym majątkiem oraz zaciąganie zobowiązań w imieniu okręgu, a także gospodarowanie majątkiem przekazanym przez Zarząd Główny w użytkowanie,

4) zwoływanie okręgowych zjazdów delegatów,

5) powoływanie komisji problemowych, sekcji, rad środowiskowych, klubów itp.

6) powoływanie i odwoływanie dyrektora okręgu i ewent. jego zastępcy, przy czym dyrektorem okręgu i ewentualnym zastępcą może być wyłącznie zwyczajny członek Związku,

7) uchwalanie regulaminu zarządu okręgu zgodnie z wytycznymi Prezydium Zarządu Głównego,

8) powoływanie kół, określanie terenu ich działania z uwzględnieniem podziału administracyjnego kraju oraz likwidowanie kół; koło nie może liczyć mniej niż 30 członków,

9) powoływanie i likwidowanie delegatur, filii lub innych jednostek organizacyjnych,

10) określanie zasad podziału składek członkowskich, z tym że 1 % składek przekazuje się na rzecz Zarządu Głównego,

11) zawieszanie zarządów kół oraz poszczególnych ich członków, a także członków zarządu okręgu, w razie prowadzenia działalności sprzecznej z celami Związku lub przepisami prawa, na wniosek co najmniej 1/3 członków zarządu okręgu lub komisji rewizyjnej okręgu; w wypadku zawieszenia członka zarządu okręgu - w ciągu 6 miesięcy powinno być zwołane właściwe walne zebranie koła lub okręgowy zjazd delegatów,

12) przyjmowanie sprawozdań prezydium zarządu okręgu oraz zatwierdzanie lub uchylanie uchwał prezydium podejmowanych w imieniu zarządu okręgu,

13) rozpatrywanie odwołań od decyzji prezydium zarządu okręgu,

14) zawieszanie uchwał walnych zebrań kół i uchylanie uchwał zarządów kół sprzecznych z postanowieniami statutu, uchwałami władz naczelnych Związku lub interesem społecznym - w terminie 2 miesiące od daty powzięcia o nich wiadomości.

§ 38.

1. W skład zarządu okręgu wchodzi: prezes, 3 wiceprezesów, sekretarz zarządu okręgu, skarbnik (o ile został wybrany) oraz prezesi zarządów kół.

2. Zarząd okręgu spośród zwyczajnych członków Związku wybiera sekretarza zarządu okręgu. Wybór sekretarza zarządu okręgu odbywa się w głosowaniu tajnym. Sekretarz może być powołany na stanowisko dyrektora okręgu. Dyrektor okręgu jest kierownikiem zakładu pracy w rozumieniu kodeksu pracy. Dyrektor okręgu, o ile nie pełni jednocześnie funkcji sekretarza, uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu okręgu i jego prezydium.

3. Zarząd okręgu spośród zwyczajnych lub nadzwyczajnych członków Związku może również wybrać skarbnika. Wybór skarbnika odbywa się w głosowaniu tajnym. Prezes zarządu okręgu, 3 wiceprezesów, sekretarz i skarbnik (o ile został wybrany) stanowią prezydium zarządu okręgu.

4. Na wniosek prezesa zarządu okręgu lub komisji rewizyjnej okręgu, 1/3 składu zarządu okręgu lub Prezydium Zarządu Głównego może być odwołany ze składu prezydium sekretarz zarządu okręgu lub skarbnik, a na to miejsce wybrany nowy sekretarz lub skarbnik. Odwołanie i wybór odbywają się w głosowaniu tajnym. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku prezesa zarządu okręgu lub wiceprezesów, zarząd okręgu wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym prezesa lub wiceprezesów.

§ 39.

1. Posiedzenia zarządu okręgu odbywają się co najmniej 3 razy w roku. Do ważności uchwał wymagana jest obecność więcej niż 1/2 ogólnej liczby członków zarządu okręgu. We wszystkich sprawach uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

2. Posiedzenie zarządu okręgu zwołuje prezes lub wiceprezes na podstawie uchwały prezydium zarządu okręgu.

3. O posiedzeniu członkowie powinni być zawiadomieni co najmniej na 7 dni przed terminem posiedzenia. W sprawach nagłych posiedzenie zarządu okręgu może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o posiedzeniu powinien być podany proponowany porządek obrad.

4. Nadzwyczajne posiedzenie zarządu okręgu odbywa się na wniosek komisji rewizyjnej okręgu lub więcej niż 1/3 członków zarządu okręgu oraz na żądanie Prezydium Zarządu Głównego lub Głównej Komisji Rewizyjnej w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku.

§ 40.

1. Prezydium zarządu okręgu podejmuje decyzje w imieniu zarządu okręgu w okresie między jego posiedzeniami.

2. Do prezydium zarządu okręgu należy w szczególności:

1) reprezentowanie Związku na zewnątrz na terenie swojego działania,

2) wykonywanie uchwał zarządu okręgu,

3) składanie sprawozdań ze swej działalności na posiedzeniach zarządu okręgu,

4) ocena pracy kół,

5) powoływanie tymczasowych zarządów kół,

6) uchwalanie regulaminów delegatur i kół na podstawie wytycznych Zarządu Głównego oraz regulaminów jednostek organizacyjnych powołanych przez zarząd okręgu, a także regulaminów komisji problemowych, rad, klubów i sekcji szczebla okręgowego,

7) uznawanie walnych zebrań kół za zwołane lub przeprowadzone niezgodnie z przepisami prawa oraz występowanie z wnioskami o ponowne zwołanie zebrań,

8) przyjmowanie oraz skreślanie członków Związku na zasadach określonych w § 12 i § 15,

9) nadzorowanie pracy dyrektora okręgu i jego ewentualnego zastępcy,

10) udzielanie odpowiedzi na wnioski i zalecenia pokontrolne komisji rewizyjnej okręgu,

11) podejmowanie uchwał w innych sprawach przekazanych do rozpatrzenia przez zarząd okręgu.

§ 41. Posiedzenia prezydium zarządu okręgu odbywają się co najmniej 8 razy w roku. Postanowienia § 39 stosuje się odpowiednio.

Komisja rewizyjna okręgu

§ 42. Komisja rewizyjna okręgu jest organem kontrolnym Związku na terenie okręgu.

§ 43.

1. Komisja rewizyjna okręgu wybiera ze swojego grona wiceprzewodniczącego i sekretarza.

2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, komisja rewizyjna okręgu wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.

3. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka komisji rewizyjnej okręgu – w jego miejsce wchodzi zastępca członka komisji wybrany na okręgowym zjeździe delegatów.

§ 44.

1. Do zakresu działania komisji rewizyjnej okręgu należy:

1) kontrolowanie działalności statutowej, finansowej i gospodarczej zarządu okręgu, prezydium zarządu okręgu, zarządów kół, delegatur i innych jednostek organizacyjnych powołanych przez zarząd okręgu, komisji, rad środowiskowych, sekcji i klubów oraz przedstawianie właściwym władzom wniosków i zaleceń pokontrolnych,

2) opiniowanie rocznych sprawozdań finansowych zarządu okręgu oraz w razie potrzeby występowanie z wiążącym wnioskiem o zlecenie opinii biegłemu rewidentowi, a także opiniowanie działalności finansowej zarządów kół, nie posiadających komisji rewizyjnych,

3) składanie sprawozdań na okręgowym zjeździe delegatów i występowanie z wnioskiem o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi okręgu, 4) występowanie z żądaniem zwołania nadzwyczajnego posiedzenia zarządu okręgu lub okręgowego zjazdu delegatów w wypadkach szczególnej wagi,

5) występowanie z wnioskami do zarządu okręgu o zawieszenie członka zarządu okręgu, członka zarządu koła lub całego składu zarządu koła, 6) przedstawianie Głównej Komisji Rewizyjnej wniosków o zawieszenie w czynnościach zarządu okręgu,

7) nadzór nad należytym funkcjonowaniem komisji rewizyjnych kół,

8) zawieszanie w czynnościach komisji rewizyjnych kół lub poszczególnych ich członków,

9) powoływanie tymczasowych komisji rewizyjnych kół,

10) przeprowadzanie kontroli na zlecenie Głównej Komisji Rewizyjnej.

2. Prezydium zarządu okręgu może wystąpić do komisji rewizyjnej okręgu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie przekazanych zaleceń lub uchwał. W razie nie wykonania podtrzymanych zaleceń lub uchwał komisja rewizyjna okręgu wnosi sprawę do zarządu okręgu.

§ 45. Przewodniczący komisji rewizyjnej okręgu lub upoważniony przez niego członek komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu okręgu i prezydium zarządu okręgu.

Władze koła

Walne zebranie koła

§ 46.

1. Walne zebranie koła jest najwyższą władzą Związku na terenie działania koła.
2. Walne zebranie koła może być zwyczajne, informacyjne lub nadzwyczajne.
3. Zwyczajne walne zebranie koła odbywa się raz na 4 lata.
4. Nadzwyczajne walne zebranie koła odbywa się na wniosek:
 - 1) prezydium zarządu okręgu,
 - 2) komisji rewizyjnej okręgu,
 - 3) zarządu koła,
 - 4) komisji rewizyjnej koła,
 - 5) więcej niż 1/3 ogólnej liczby członków koła.
5. W połowie kadencji władz koła zarząd koła powinien zwołać walne zebranie informacyjne koła, którego celem jest złożenie przez władze koła sprawozdania z realizacji uchwał i wniosków przyjętych przez walne zebranie koła oraz udzielenie informacji o pracach bieżących.
6. Walne zebranie koła jest zwoływane przez zarząd koła w drodze pisemnego zawiadomienia każdego członka koła: zawiadomienie może być doręczone bezpośrednio, pocztą lub za pośrednictwem Internetu, co najmniej na 7 dni przed walnym zebraniem. Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad.
7. Walne zebranie koła jest władne do podejmowania uchwał niezależnie od liczby uczestniczących w nim członków, jeśli zostało zwołane z zachowaniem warunków określonych w ust. 6.
8. W przypadku zwołania zebrania informacyjnego zawiadomienie członków może być dokonane w sposób dowolny z wykorzystaniem różnych środków komunikowania się.

§ 47. Do kompetencji walnego zebrania koła należy:

- 1) określanie kierunków działania koła,
- 2) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności zarządu koła i komisji rewizyjnej koła,
- 3) udzielanie absolutorium ustępującemu zarządowi koła, a na żądanie 1/3 członków koła uczestniczących w zebraniu, komisji rewizyjnej koła bądź komisji rewizyjnej okręgu –

indywidualnie poszczególnym członkom zarządu koła; osoby, które nie uzyskały absolutorium, nie mogą kandydować ani pełnić żadnej funkcji społecznej na tym samym i wyższych szczeblach przez okres jednej kadencji,

4) wybór prezesa zarządu koła oraz członków zarządu koła w liczbie od 3 do 6 członków, komisji rewizyjnej koła w liczbie od 3 do 5 członków oraz po jednym lub po dwóch zastępców, zgodnie z postanowieniem walnego zebrania koła,

5) wybór delegatów na okręgowy zjazd delegatów oraz zastępców delegatów w trybie określonym przez Zarząd Główny; delegaci zachowują mandat przez całą kadencję,

6) nadawanie w szczególnych przypadkach tytułu honorowego prezesa zarządu koła osobie, która pełniła tę funkcję łącznie przez co najmniej cztery kadencje,

7) podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach, które ze względu na ich ważność wymagają ustosunkowania się do nich członków koła.

§ 48.

1. W walnym zebraniu koła biorą udział:

1) z głosem decydującym - członkowie koła,

2) z głosem doradczym - przedstawiciele władz nadrzędnych Związku nie będący członkami koła i inne zaproszone osoby.

2. Zamiast walnych zebrań kół mogą być zwoływane zebrania delegatów z uprawnieniami walnych zebrań członków. Zasady i tryb zwoływania tych zebrań określa zarząd okręgu na podstawie wytycznych Zarządu Głównego.

§ 49.

1. Uchwały walnego zebrania koła zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zebrania.

2. W sprawie wyboru władz koła głosowanie jest tajne, a na żądanie więcej niż 1/2 obecnych na zebraniu członków głosowanie jest jawne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne.

§ 50.

1. Członek Związku może należeć tylko do jednego koła - właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

2. W sprawie odstępstw od zasady, o której mowa w ust. 1, decyzje podejmuje prezydium zarządu okręgu - na podstawie wytycznych Zarządu Głównego.

Zarząd koła

§ 51.

1. Zarząd koła jest najwyższą władzą Związku na terenie swego działania w okresie między walnymi zebraniem.

2. Do kompetencji zarządu koła należy w szczególności:

1) reprezentowanie Związku na terenie działania koła,

2) kierowanie całokształtem prac Związku na terenie działania koła,

3) realizowanie uchwał walnego zebrania koła,

4) wyszukiwanie i ewidencjonowanie niewidomych nie zrzeszonych w Związku oraz na ich prośbę kierowanie wniosków do prezydium zarządu okręgu o przyjęcie ich w poczet członków Związku,

5) informowanie członków o uprawnieniach osób niewidomych i możliwościach uzyskania pomocy,

6) badanie warunków życiowych członków koła,

7) podejmowanie działalności interwencyjnej w sprawach członków koła,

8) gospodarowanie powierzonym majątkiem Związku,

9) zwoływanie walnych zebrań koła,

10) powoływanie - w miarę potrzeb - komisji i sekcji,

11) otaczanie opieką osób niewidomych nie zrzeszonych w Związku w zakresie określonym odrębnymi przepisami,

12) podejmowanie działań zmierzających do uzyskiwania środków finansowych lub materialnych, umożliwiających rozszerzenie działalności koła,

13) udzielanie odpowiedzi na wnioski i zalecenia pokontrolne komisji rewizyjnej koła bądź okręgu.

3. Zarząd koła wykonuje inne zadania zlecone przez prezydium zarządu okręgu.

§ 52.

1. Zarząd koła w ciągu 7 dni po walnym zebraniu wybiera ze swojego grona wiceprezesa, sekretarza i skarbnika.

2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku prezesa, zarząd koła wybiera ze swojego grona nowego prezesa w głosowaniu tajnym, a na żądanie więcej niż 1/2 liczby członków zarządu - w głosowaniu jawnym.

3. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka zarządu koła - w jego miejsce wchodzi zastępca członka zarządu koła, wybrany na walnym zebraniu koła, w kolejności określonej liczbą uzyskanych głosów lub określonej przez walne zebranie koła.

§ 53.

1. Posiedzenia zarządu koła odbywają się co najmniej 6 razy w roku. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność więcej niż 1/2 ogólnej liczby członków zarządu. We wszystkich sprawach uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

2. Posiedzenia zarządu zwołuje prezes lub wiceprezes. O posiedzeniu członkowie powinni być powiadomieni co najmniej na 3 dni przed posiedzeniem. W sprawach nagłych posiedzenie zarządu koła może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o terminie posiedzenia powinien być podany proponowany porządek obrad.

3. Nadzwyczajne posiedzenie zarządu koła odbywa się na wniosek komisji rewizyjnej koła, a gdy w kole nie ma komisji rewizyjnej – na wniosek komisji rewizyjnej okręgu, prezydium zarządu okręgu lub więcej niż 1/3 członków zarządu koła w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku.

Komisja rewizyjna koła

§ 54. Komisja rewizyjna koła jest organem kontrolnym Związku na terenie działania koła.

§ 55.

1. Komisja rewizyjna koła wybiera ze swojego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

2. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku przewodniczącego, komisja wybiera ze swojego grona nowego przewodniczącego w głosowaniu tajnym, a na żądanie 1/2 członków komisji - w głosowaniu jawnym.

3. W razie ustąpienia w toku kadencji lub ustania członkostwa Związku członka komisji rewizyjnej koła - w jego miejsce wchodzi zastępca członka komisji wybrany na walnym zebraniu koła, w kolejności określonej liczbą uzyskanych głosów lub określonej przez walne zebranie koła.

§ 56. Do zakresu działania komisji rewizyjnej koła należy:

1) kontrolowanie działalności statutowej i finansowej zarządu koła,

2) coroczne opiniowanie działalności finansowej zarządu koła,

3) składanie sprawozdań na walnych zebraniach koła i występowanie z wnioskami o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi koła,

4) występowanie z wnioskami o zwołanie nadzwyczajnego zebrania koła w wypadkach szczególnej wagi.

5) występowanie do zarządu okręgu o zawieszenie członka zarządu koła.

§ 57. Przewodniczący komisji rewizyjnej koła lub upoważniony przez niego członek komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu koła.

Rozdział V. Fundusze i majątek Związku

§ 58.

1. Majątek Związku stanowią nieruchomości, ruchomości i fundusze.

2. Na fundusze Związku składają się:

- 1) składki członkowskie,
- 2) spadki, zapisy, dotacje i darowizny,
- 3) wpływy z majątku nieruchomego i ruchomego,
- 4) dochody z działalności gospodarczej,
- 5) inne wpływy.

§ 59.

1. Na majątek Związku składa się majątek zgromadzony do dnia uzyskania przez okręgi osobowości prawnej oraz nabyty na rzecz Związku po tej dacie.

2. Zarząd Główny z dniem uzyskania przez okręgi osobowości prawnej przekazuje im na własność ruchome środki trwałe oraz przekazuje w użytkowanie majątek nieruchomy pozostający dotychczas w ich dyspozycji.

3. Majątek okręgu stanowią nieruchomości przekazane okręgowi przez Zarząd Główny w użytkowanie oraz ruchome środki trwałe przekazane okręgowi na własność, a także składniki majątkowe nabyte przez okręg po dniu uzyskania osobowości prawnej, w tym pozyskane przez koła.

4. Na fundusze okręgu składają się środki określone w § 58 ust.2 posiadane w dniu uzyskania osobowości prawnej i nabyte po tym dniu.

5. Zarząd Główny może przekazać swój majątek w zarząd jednostkom organizacyjnym. W razie likwidacji jednostki majątek wcześniej jej przekazany przejmuje Zarząd Główny.

§ 60.

1. Majątkiem i funduszami Związku zarządza Zarząd Główny.

2. Majątkiem i funduszami okręgu zarządza zarząd okręgu.

3. Zarząd Główny nie odpowiada za zobowiązania okręgów i wzajemnie, zarządy okręgów nie odpowiadają za zobowiązania Zarządu Głównego.

4. Obciążenie majątku nieruchomości, przekazanego okręgowi w użytkowanie, wymaga zgody Zarządu Głównego.

5. Majątek nieruchomy, ruchomy i inny, zgromadzony i zakupiony ze środków własnych przez okręg, po uzyskaniu przez niego osobowości prawnej, stanowi majątek okręgu i o jego zbyciu i obciążeniu decyduje zarząd okręgu. Zarządowi Głównemu przysługuje prawo pierwokupu zbywanych przez okręg nieruchomości.

6. W razie rozwiązania okręgu o przeznaczeniu jego majątku decyduje Zarząd Główny.

7. W razie likwidacji koła lub jednostki organizacyjnej utworzonej przez okręg, o przeznaczeniu ich majątku decyduje zarząd okręgu.

§ 61. Nie wolno:

a) udzielać pożyczek lub zabezpieczeń majątkiem Związku w stosunku do jego członków ani innych osób fizycznych,

b) przekazywać majątku Związku na rzecz członków, członków organów statutowych lub pracowników oraz ich osób bliskich,

c) wykorzystywać majątek Związku w innych celach niż na działalność statutową Związku,

d) kupować na szczególnych zasadach towary lub usługi od podmiotów, w których uczestniczą członkowie, członkowie organów statutowych lub pracownicy oraz od ich osób bliskich.

§ 62.

1. Umowy, pełnomocnictwa oraz wszelkie oświadczenia woli, które pociągają za sobą zobowiązania majątkowe lub zmianę majątku Związku, z wyjątkiem majątku stanowiącego własność okręgów określonego w § 60 ust. 5, wymagają do swej ważności podpisów dwóch członków Prezydium Zarządu Głównego lub innych osób upoważnionych na podstawie uchwały Prezydium Zarządu Głównego, pod rygorem nieważności.

2. Umowy, pełnomocnictwa oraz wszelkie oświadczenia woli, które pociągają za sobą zobowiązania majątkowe lub zmianę majątku okręgu, wymagają do swej ważności podpisów dwóch członków prezydium zarządu okręgu lub innych osób upoważnionych na podstawie uchwały prezydium zarządu okręgu, pod rygorem nieważności.

3. Zarządy kół dysponują majątkiem Związku w granicach określonych przez zarządy okręgów.

4. Zarządy okręgów mogą upoważnić zarządy kół do przyjmowania określonych darowizn i zapisów, a także do dysponowania uzyskanymi tą drogą środkami.

§ 63. W razie likwidacji Związku jak i likwidacji okręgów pozostały majątek nie może być przeznaczony na cele nie związane z rehabilitacją, edukacją lub działalnością społeczną na rzecz niewidomych.